

Tužitelj bi eventualno svoje pravo na "pretplatu" mogao osnivati samo na ugovoru. Medjutim medju strankama je nesporno da takav ugovor stranke nisu sklopile, a okolnost da je tuženi prije plaćao odnosnu pretplatu i da je eventualno plaćaju drugi brodari ne stvara samim tim pravnu osnovu i opravdanje za zahtjev tužiteljev.

Osim toga valja istaći da je pregledom spornog cjenika i nomenklature objavljene u Vjesniku br.2 utvrđjeno da u nomenklaturi za pomorske radio-telegrafske i radio-telefonske usluge u međjunarodnom saobraćaju kod obalne radio stanice, ovakva "pretplata" nije predvidjena, a to s razloga jer se protivi Međjunarodnim ugovorima koje je ratificirala naša zemlja, pa je očito da na ovakvu nomenklaturu nije ovlašten tužitelj ni u unutrašnjem PTT saobraćaju, ako to izričito nije predvidjeno u zakonu kao posebna vrsta PTT usluga.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda br.IV-P-812/70
od 3.III 1971.

Vijeće: Gabro Badovinac, prof.dr Branko Jakaša, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Aktivna legitimacija korisnika prijevoza prema brodaru - Cesija primačevih prava - Primalac - Zastara - Indosiranje teretnice p/c (per cura) - Za naknadu štete od brodaru za oštećenje tereta tokom prijevoza aktivno je legitimiran primalac, a ne naručitelj prijevoza - Primalac je osoba koja je od brodaru ovlaštena zahtijevati teret na temelju teretnice - Ako teretnica glasi po naredbi agencije p/c druge osobe, primalac je ona druga osoba a ne agencija, premda agencija stvarno primi robu - Pravo na naknadu štete koja je nastala na teretu tokom prijevoza može ustupiti samo primalac, a ne naručitelj prijevoza - Da bi ovaj ustup bio pravovaljan, potrebno je da bude izvršen u toku zastarnog roka - Nakon protoka ovoga roka ustup nema pravnog značenja ni pod pretpostavkom da je pravo ustupljeno osobi koja je do tada bez legitimacije u toku zastarnog roka tužila brodaru za istu štetu - Zastara za štetu prouzrokovanu teretu u toku prijevoza iznosi godinu dana, a počinje teći danom iskrcaja tereta

Tužitelj u tužbi navodi da je on putem svoga špeditera kao naručitelja broda zaključio ugovor o prijevozu morem stoke iz Rijeke u Palermo. Tokom prijevoza nekoliko grla je uginulo, a određeni broj stoke je uginulo i za vrijeme pri-

jevoza vlakom nakon iskrcaja u Palermu, jer da je stoka na brodu bila nepravilno smještena, i da se o njoj nije vodilo dovoljno računa.

Tužitelj pridonosi cesionu ispravu špeditera kao naručitelja prijevoza.

U toku spora tuženi je stavio prigovor promašene aktivne legitimacije na strani tužiteljevoj, ističući da je za ukrcanu stoku bila izdata teretnica br.1, od 30.IV 1969.god. u kojoj je naznačen kao primalac robe po naredbi Agenzija Marittima Agnel Via Roma 485 p/c Cuffaro Michele Bagherija, Palermo, i po toj teretnici stoka je predana primaocu po teretnici, te u koliko postoji kakav zahtjev za naknadu štete iz ugovora o prijevozu, po teretnici legitimiran je jedino primalac robe po teretnici. Osim toga tuženi je porekao sve ostale navode tužiteljeve.

Povodom toga tužitelj je da bi opravdao svoju legitimaciju za odnosni zahtjev pridonio sudu urednu cesiju primaoca Michele Cuffaro od 26. studenoga 1970.god. koju je priložio spisu u originalu, odnosno fotokopiji i u prijevodu.

Nakon što je na raspravi od 18.II 1971.god. odnosna cesija primaoca stoke predočena tuženom, tuženi je stavio prigovor zastare potraživanja i to iz razloga jer je cesija primaocева izdana tužitelju nakon što je zahtjev primaoca stoke iz teretnice prema brodaru već bio zastario, pa smatra da se zastarjelo potraživanje ne može cedirati.

Naime istakao je da se tužitelj prvobitno iskazao u tužbi kao cesionar "Jugošpeda", koji je bio njegov špediter i prema tomu tužba koja je bila podnesena nije se mogla podnijeti proti tuženom, jer tužitelj nije imao aktivnu legitimaciju. Cesija na koju se poziva tužitelj od 26.XI 1970.g. i ne poziva se na teretnicu, a cesionar od 26.XI 1970.g. nije uopće primalac po teretnici, jer je primalac po teretnici koja je glasila po naredbi bio Agenzija Marittima Agnel Via Roma, a ne Cuffaro Michele Bagherija, jer je u teretnici odnosni Cuffaro označen sa p/c. Smatra stoga da je potraživanje iz teretnice i zahtjev mogao tužitelju cedirati primalac iz teretnice, a to je Agenzija Marittima Agnel.

Tužitelj je osporio navode tuženoga i istakao da mu je cedirana tražbina od stvarnog primaoca stoke jer se iz naslova odnosne teretnice po naredbi vidi da je Agenzija Marittima Agnel bio agent, i zastupnik primaoca naznačenog u teretnici Cuffaro Michel.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev iz slijedećih razloga:

Pošto je istaknut prigovor zastarjelosti potraživanja, sud se nije upuštao u daljnje raspravljanje o sporu, već je zaključio raspravu i na temelju podnesenih dokaza donio presudu kao u dispozitivu iz slijedećih razloga.

Iz priloženih isprava, a napose iz zaključnice br. 40 p/c od 15.IV 1969.god. u kojoj je kao naručitelj broda naznačen "Jugošped", slijedi da je špediter u svoje ime a za račun svoga nalogodavca tužitelja sklopio s tuženim ugovor o prijevozu stoke po moru od Rijeke do Palerma. Naručitelj broda - špediter svoja prava iz ugovora o prijevozu robe morem cedirao je tužitelju cesionom ispravom od 15.IV 1970.godine.

Prava koja je naručitelj broda mogao ustupiti cesijom svomu nalogodavcu tužitelju odnose se samo na prava iz ugovora o prijevozu. Ta prava i obaveze koje slijede iz ugovora o prijevozu jesu pravo ukrcaja stoke i traženja da se naručitelju broda i krcatelju, a koji je bio prema teretnici tužitelj, preda teretnica, te eventualno zahtjevi od broдача za izvršenje ugovora o prijevozu. Ujedno su tom cesijom prenesene i obaveze na cesionara koje slijede iz odnosnog broderskog ugovora tj. zaključnice br. 40/69.

Glasom toga cediranog prava tužitelj je kao krcatelj mogao zahtijevati i dobio je od broдача urednu teretnicu u kojoj je tužitelj bio naznačen kao krcatelj. Dostavom teretnice primaocu i zahtjevom primaočevim po teretnici sva prava iz spomenutog ugovora o prijevozu robe morem prešla su na primaoca robe. Nesporno je među strankama da je odnosna teretnica, a što uostalom i slijedi iz priložene teretnice, glasila da je bio primalac Agenzija Marittima Agnel / p/c Cuffaro Michele. Prema tome svi zahtjevi od broдача u pogledu neurednog ili nepravilnog izvršenja ugovora o prijevozu, a napose zahtjevi zbog gubitka ili oštećenja robe, prešli su na primaoca robe naznačenoga u teretnici, i jedini je on bio legitimiran prema tuženom broдарu na takav zahtjev, a nikako naručilac broda "Jugošped", koji je svoja prava iz ugovora cedirao tužitelju.

Obzirom na to prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije na strani tužitelja bio je osnovan, te je tužitelj u koliko je htio nastupiti u parnici sa zahtjevom za naknadu štete zbog neizručenja i djelomičnog gubitka tereta bio jedino ovlašten primalac iz teretnice, tj. Agenzija Marittima. Obzirom na to tužitelj je pridonio sudu, a u cilju da bi opravdao aktivnu legitimaciju, cesiju primaoca robe Michele Cuffaro od 26.studenoga 1970.godine.

Kako je tuženi prigovorio zastarjelosti potraživanja i to s razloga da je tužitelju cedirana tražbina koja je

u času cesije već bila zastarjela, sud je ocjenjujući taj prigovor tuženoga uvažio isti, jer je doista u smislu odredaba čl.128, st.2, toč.1 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova (Sl.l, br.25/59) potraživanje primaoca od broдача u času davanja cesije tužitelju bilo zastarjelo. Naime iz nespornih navoda tužbe stoka je iskrkana u Palermu po teretnici br.1 od 30.IV 1969.god. dana 6.V 1969.god. pa se rok zastarjelosti potraživanja u smislu čl.128, st.2, toč.1 ima računati od toga dana kada je teret predan primaocu. Od toga dana pa računajući do dana cesije koja je izvršena od strane ovlaštenoga primaoca tužitelju 26.XI 1970.god. prošlo je godinu dana, pa je prema tomu potraživanje tužiteljevo zastarjelo.

Po nahodjenju ovoga suda nije moguće cedirati zastarjela potraživanja, jer cesionar cesiom stječe sva prava iz cedirane tražbine računajući od dana izdate cesije.

Tužitelj je doduše podnio tužbu 17.IV 1970.godine dakle prije roka zastarjelosti potraživanja, ali na podnošenje takove tužbe nije bio legitimiran aktivno, pa se takovo podnošenje tužbe ne može smatrati pravovremenim i prije isteka roka zastarjelosti. Kako je tužitelj aktivnu legitimaciju stekao cesijom tek 10.XI 1970.god. dakle nakon proteka roka zastarjelosti, to je valjalo prigovor zastarjelosti uvažiti.

Rješavajući pitanje valjanosti cesije obzirom na prigovor tuženoga da cedent Michele Cuffaro obzirom na tekst teretnice nije ni bio ovlašten da izvrši cesiju, jer je kao primalac po naredbi u teretnici naznačena Agenzija Marittima Agnel, valja istaći da ovaj prigovor tuženoga nije osnovan, jer je u teretnici naznačeno da je odnosni primalac po naredbi u stvari zastupnik cedenta Cuffaro Michele, što je jasno naznačeno sa slovima p/c tj. per cura, što znači kao zastupnik.

G.B.

OKRUŽNI PRIVREDNI SUD, Novi Sad

Presuda br.2718/69 od 9.XII 1969.

Sudac: Dušan Dedjanski

Prijevoz kamionom - Vozarina - Primalac koji od vozara primi robu i tovarni list dužan je vozaru platiti vozarinu premda s njime nije sklopio ugovor o prijevozu

Tužitelj u tužbi navodi da je prevezao i tuženiku predao pošiljku naranči. Budući da tuženik kao primalac odbija plaćanje vozarine, tužitelj traži da sud tuženika na to obaveže.